

OBSAH

ÚVOD	1
I. TECHNICKÉ PAMÁTKY A JEJICH KULTURNÍ VÝZNAM	2
II. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA TECHNICKÝCH PAMÁTEK.....	4
1. Vymezení pojmu kulturní památka.....	4
2. Technické památky a jejich obsahová náplň.....	5
3. Kategorizace technických památek a jejich rozdělení podle oborů lidské činnosti	7
III. PROBLÉMY VÝZKUMU, EVIDENCE A VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK	8
1. Hodnocení technických památek.....	8
2. Předprojektová a projektová příprava v procesu péče o stavební památky.....	9
3. Metody obnovy technických památek.....	14
4. Společenské využití technických památek.....	17
IV. TECHNICKÉ MUZEJNICTVÍ	19
1. Obsah pojmů věda a technika	19
2. Nástin vývoje technického muzejnictví u nás.....	20
2.1 <i>Hlavní vývojové tendence 16. – 20. století</i>	20
3. Současná muzea vědy a techniky, jejich povaha a poslání.....	26
4. Druhy muzeí technického typu v České republice	29
V. MUZEA TECHNICKÉHO ZAMĚŘENÍ NA NAŠEM ÚZEMÍ.....	29
1. Národní technické muzeum (NTM) v Praze	29
1.1 <i>Historie, současnost a budoucnost NTM</i>	29
1.2 <i>Stálé expozice muzea</i>	31
1.3 <i>Železniční muzeum NTM</i>	36
1.4 <i>Vědecká činnost NTM</i>	37
2. Technické muzeum v Brně (TMB)	37
2.1 <i>Stručná charakteristika TMB</i>	37
2.2 <i>Obory dokumentované v TMB</i>	39
2.3 <i>Externí technické památky a expozice ve správě TMB</i>	39
3. Přehled některých vybraných technicky zaměřených muzeí u nás	39
VI. TECHNICKÉ PAMÁTKY HORNICTVÍ.....	44
1. Základní vývojové etapy hornictví v našich zemích a hmotné pozůstatky po hornické činnosti.....	44
2. Rudné hornictví	45
2.1 <i>Počátky rudného hornictví v našich zemích</i>	45
2.2 <i>Rudné hornictví ve středověku</i>	46
2.3 <i>Rozvoj hornictví zlata a stříbra ve 14. a 15. století</i>	47
2.4 <i>Hornictví drahých kovů na prahu novověku</i>	48
2.5 <i>Hornictví obecných (užitkových) kovů na prahu novověku</i>	50
2.6 <i>Hornictví v době předprůmyslové</i>	52
2.7 <i>Hornictví v době industrializace do počátku 20. století</i>	53
2.8 <i>Rudné hornictví v letech 1914 - 1945</i>	54
2.9 <i>Rudné hornictví v letech 1945 - 1989</i>	55
2.10 <i>Rudné hornictví po roce 1989</i>	57
2.11 <i>Stručný přehled vývoje techniky a praxe v rudném hornictví</i>	58
3. Uhelné hornictví	61
3.1 <i>Počátky uhelného hornictví v našich zemích</i>	61
3.2 <i>Rozvoj těžby uhlí v období průmyslové revoluce</i>	61
3.3 <i>Uhelné hornictví v Československu do roku 1945</i>	63

3.5 Vývoj uhelného hornictví po roce 1989	64
3.6 Stručný přehled vývoje techniky a praxe v uhelném hornictví	65
4. Nerudné hornictví	69
VII. HORNICKÉ SKANZENY A MUZEVA V ČESKÉ REPUBLICE – PŘEHLED TECHNICKÝCH PAMÁTEK	71
1. Možnosti využití starých a opuštěných objektů a hornická muzea	71
2. Vybrané hornické skanzeny a muzea v české republice	73
2.1 Důl Michal (Petr Cingr) – (Ostrava-Michálkovice, národní kulturní památka)	73
2.2 Příbram (okr. Příbram) – Hornický skanzen v Březových Horách v areálu Dolu Ševčiny	76
2.3 Hornické muzeum OKD (Ostrava-Petřkovice)	79
2.4 Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích (okr. Kladno)	84
2.5 Důl Hlubina a vysoké pece a koksovna Vítkovic (okr. Ostrava město) národní kulturní památka	86
2.6 Cvičná štola ve Stařiči (okr. Frýdek-Místek)	89
2.7 Důl Jeroným v Čisté (okr. Sokolov)	89
3. Stručný přehled a charakteristika ostatních hornických muzeí a důlních expozic v České republice	91
3.1 Kutná Hora – Oblastní muzeum	91
3.2 Měděnec – štola Marie Pomocné	92
3.3 Horní Blatná – Expozice těžby cinu v bývalém měšťanském domu	92
3.4 Jílové – Oblastní muzeum	93
3.5 Jáchymov – Muzeum ve staré mincovně	93
3.6 Kašperské Hory – Oblastní muzeum	93
3.7 Český Krumlov - grafitový důl	94
3.8 Jihlava – Muzeum Vysočiny	94
3.9 Zlaté Hory – Hornické muzeum	95
3.10 Sokolov – Okresní muzeum	95
3.11 Rtný v Podkrkonoší – hornická expozice	96
3.12 Kladensko a Slánsko – Městské muzeum (důlní expozice)	96
3.13 Bystřice nad Pernštejnem – Městské muzeum (hornická expozice)	96
3.14 Petřvald – Hornické muzeum	97
4. Přehled ostatních technických památek hornictví na našem území	97
4.1 Technické památky hornictví v ostravské části OKR	97
4.2 Technické památky hornictví v karvinské části OKR	99
4.3 Technické památky hornictví na Kladensku	99
4.4 Technické památky hornictví na Mostecku	100
4.5 Ostatní technické památky hornictví	101
VIII. VYBRANÉ HORNICKÉ SKANZENY A MUZEVA VE STŘEDNÍ EVROPĚ – STRUČNÝ PŘEHLED	102
1. Vybrané hornické skanzeny a muzea na Slovensku	102
1.1 Banská Štiavnica – Banské múzeum v prírode	102
1.2 Dubník – Múzeum dubníckych opálových baní (návrh skanzenu)	103
1.3 Solivar – Národní technická památka	104
2. Vybrané hornické skanzeny a muzea v Polsku	104
2.1 Wieliczka – Solný důl	104
2.2 Tamowskie Góry – hornické muzeum na Dole Anděl	105
2.3 Zabrze – hornické skanzeny na Dole Guido a Dole Královna Luisa	106
2.4 Walbrzych – Hornické muzeum na Dole Thorez	106
2.5 Bóbrka – Muzeum naftového průmyslu	107
3. Vybrané hornické skanzeny a muzea ve Spolkové republice Německo	107
3.1 Bochum – Německé hornické muzeum	107
3.2 Freiberg – Městské a hornické muzeum	108

3.3 Annaberg – hornické muzeum na Dole Marcus Röhling	108
3.4 Johanngeorgenstadt – hornický skanzen na Dole „Frisch Glück“.....	108
3.5 Oelsnitz in Erzgebirge – Hornické muzeum na Dole Karl Liebknecht.....	109
3.6 Sangerhausen – Wettelrode – důlní muzeum na Dole Röhrig.....	109
3.7 Goslar – Hornické muzeum na Rammelsbergu.....	109
IX. VÝZNAMNÉ TECHNICKÉ PAMÁTKY V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	110
1. Výjimečné technické stavby prohlášené národními památkami	110
2. Přehled některých vybraných technických památek v České republice.....	113
3. Stručný výčet ostatních technických památek na území České republiky.....	133
X. VYUŽITÍ SKANZENŮ JAKO JEDNÉ Z FOREM OCHRANY PAMÁTEK LIDOVÉHO STAVITELSTVÍ.....	135
1. Formy ochrany památek lidového stavitelství	135
2. Muzea v přírodě na území České republiky	137
2.1 Rožnov pod Radhoštěm – Valašské muzeum v přírodě.....	137
2.2 Přehled některých vybraných muzeí v přírodě v ČR	138
XI. O BUDOUCNOSTI TECHNICKÝCH PAMÁTEK V ČESKÉ REPUBLICĚ	139
POUŽITÁ LITERATURA.....	141
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....	144